

Ιστορίες για τα Ελληνοαμερικανικά Χιονοπούλια

Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Κοινωνιολογικά (κοινωνική πρόνοια & οικογενειακά θέματα)

Ιστορίες για τα Ελληνοαμερικανικά Χιονοπούλια

Οι ζωές των πρώτων κυμάτων των Ελλήνων μεταναστών σπάνια καταγράφονται στην πλήρη πραγματικότητά τους. Το σημερινό ακαδημαϊκό μοντέλο «αγώνα και επιτυχίας» απλώς ισχυρίζεται ότι οι Έλληνες μετανάστες μόχθησαν πολύ για να προσαρμοστούν στην Αμερική. Το πώς ζούσαν οι Ελληνοαμερικανοί/ πέρα από την απλή εργασία, ελάχιστα αναφέρεται στις ακαδημαϊκές αναφορές. Για όποιους θεωρητικούς λόγους και αν έχουν οι ακαδημαϊκοί, η απόλαυση της καθημερινής ζωής στην Αμερική από το πρώτο μεγάλο κύμα Ελλήνων μεταναστών δεν μπαίνει στις επίσημες ακαδημαϊκές αναφορές. Με άλλα λόγια, η πλήρης ανθρωπότητά τους αγνοείται.

Ιστορίες για τα Ελληνοαμερικανικά Χιονοπούλια

Έτσι, το προφανές ερώτημα που τίθεται τώρα είναι πώς διασκέδαζαν τα πρώτα μεγάλα κύματα Ελλήνων που αφίχθησαν στις Ηνωμένες Πολιτείες; Τα καφενεία ήταν οι πρώτοι αποκλειστικά ελληνικοί χώροι διασκέδασης που εντοπίστηκαν, αλλά βυθισμένος στις αυστηρά ελληνοαμερικανικές πηγές ακούει κανείς για τα ορεινά θέρετρα «Catskill» και/ή τα ελληνικά νυχτερινά κέντρα που ήταν διάσπαρτα σε όλες τις ελληνικές πόλεις των Ηνωμένων Πολιτειών.

Τα χρόνια στην Αμερική, ο γάμος και η δημιουργία οικογένειας αναφέρονται ελάχιστα. Η ανατροφή της οικογένειας ως ένα γεμάτο χαρά εγχείρημα επίσης δεν μπαίνει σε επίσημες αναφορές.

Οποιοσ κι αν είναι ο λόγος στην υπάρχουσα ελληνοαμερικανική βιβλιογραφία, οι συλλογικές ανά εποχή τοποθεσίες όπου οι Έλληνες συγκεντρώνονται για να είναι ανάμεσα στους δικούς τους εξακολουθούν να μην αναφέρονται επαρκώς. Εξ όσων γνωρίζω, η Ελέν Θωμοπούλου (Elaine Thomopoulos) είναι η μόνη που συμπεριλαμβάνει, τόσο στη μουσειακή της έκθεση, όσο και στην έκδοσή της για τους Έλληνες του Νοτιοδυτικού Μίσιγκαν λεπτομέρειες για τις καλοκαιρινές

συγκεντρώσεις των πρώτων Ελλήνων μεταναστών στην περιοχή αυτή. Η γραπτή αναφορά της Δρ. Θωμοπούλου, «The Greeks of Berrien County Michigan», μπορεί να βρεθεί στο Διαδίκτυο (<http://berriehistory.org/wp-content/uploads/2021/08/GREEKS.pdf>). Μια εξαιρετική ιστορική αναφορά σε όλη την έκταση, σημειώστε την ενότητα με τίτλο «Καλοκαιρινές αναμνήσεις»: Οι Έλληνες Που Ταξίδεψαν στο Νοτιοδυτικό Μίσιγκαν (σελ. 14-19).

Τα χρόνια συνταξιοδότησης των Ελλήνων του Πρώτου Κύματος αγνοούνται επίσης, όπως ήταν αναμενόμενο. Δεν απασχολούν τους ακαδημαϊκούς συγγραφείς επειδή, σύμφωνα με το πρότυπό τους, όλοι από την περίοδο της μαζικής μετανάστευσης του 1890 έως τη δεκαετία του 1920 είναι -όσο μπορείτε να διαβάσετε στις περιγραφές τους- αφομοιωμένοι Αμερικανοί. Ουσιαστικά, λοιπόν, ποιος νοιάζεται εκ των υστέρων που κατηγοριοποιούνται έτσι;

Η συνεχιζόμενη και από γενιά σε γενιά συμμετοχή των Ελληνοαμερικανών ως χιονοπουλιών («snowbirds») δεν έχει ακόμη εξεταστεί με συστηματικό τρόπο. Και αυτή η συγκεκριμένη δραστηριότητα έχει οδηγήσει σε μια ακούσια αλλά ευρεία πολιτιστική διατήρηση - και πάλι, που δεν έχει ακόμη αναγνωριστεί, πόσο μάλλον προσεκτικά να εξεταστεί ιστορικά, οικονομικά ή κοινωνικά.

Για όσους δεν είναι εξοικειωμένοι με αυτή τη φράση, το χιονοπούλι είναι: «ένα άτομο που μεταναστεύει από τα ψυχρότερα βόρεια μέρη της Βόρειας Αμερικής σε θερμότερες νότιες περιοχές, συνήθως κατά τη διάρκεια του χειμώνα. Οι νότιοι τόποι περιλαμβάνουν την Ηλιακή Ζώνη («Sun Belt») και τη Χαβάη στις Ηνωμένες Πολιτείες, καθώς και το Μεξικό και την Καραϊβική. Τα χιονοπούλια ήταν παλαιότερα κυρίως συνταξιούχοι ή ηλικιωμένοι, αλλά όλο και περισσότερο είναι όλων των ηλικιών... Τα χιονοπούλια είναι συνήθως συνταξιούχοι που επιθυμούν να αποφύγουν το χιόνι και τις χαμηλές θερμοκρασίες του βόρειου χειμώνα, αλλά διατηρούν δεσμούς με την οικογένεια και τους φίλους τους μένοντας εκεί τον υπόλοιπο χρόνο (Wikipedia)».

Ο απολογισμός που ακολουθεί είναι ένα μείγμα προσωπικών αναμνήσεων και του τρόπου με τον οποίο τα εν λόγω Ελληνοαμερικανικά χιονοπούλια επηρέασαν και συνεχίζουν να επηρεάζουν συλλογικά την ελληνοαμερικανική ιστορία.

Ο μετανάστης παππούς μου είχε ένα κουρείο στο Σικάγο. Όπως ήταν σύνηθες σε ένα τέτοιο περιβάλλον, διάφορα περιοδικά, εφημερίδες και άλλα τέτοια αναγνωστικά ήταν εύκολα διαθέσιμα για τους πελάτες που περίμεναν. Μεταξύ των περιοδικών που παρείχε ο παππούς μου ήταν και το «National Geographic». Σύμφωνα με οικογενειακές ιστορίες, ένα τεύχος του «National Geographic» παρουσίαζε ένα ειδικό υπερμέγεθες ρεπορτάζ για μια νέα επερχόμενη ταινία,

ενδεδυμένο τόσο με ασπρόμαυρες όσο και με έγχρωμες φωτογραφίες, το «Κάτω από τον Υφαλο των Δώδεκα Μιλίων». Με βάση αυτό το έντονα εικονογραφημένο ρεπορτάζ, οι παππούδες και οι γιαγιάδες μου αποφάσισαν να επισκεφθούν την ελληνική κοινότητα στο Τάρπον Σπρινγκς της Φλόριδας.

Αμέσως μετά την επίσκεψη των παππούδων μου στο Τάρπον Σπρινγκς, αποφάσισαν γρήγορα ότι ήταν το τέλει μέρος για να αποσυρθούν. Οι παππούδες μου αγόρασαν ένα μικρό σπίτι που είχε τουλάχιστον 3+ στρέμματα με δέντρα γκρέιπφρουτ. Μια απροσδόκητη εξέλιξη της μετακόμισής τους ήταν ότι φίλοι και συγγενείς τόσο από το Σικάγο όσο και από το Μιλγουόκι άρχισαν να τους επισκέπτονται. Αυτό οδήγησε αρκετούς από την ευρύτερη οικογένειά μου να μετακομίσουν στο Τάρπον Σπρινγκς και/ή σε κοινότητες που περιβάλλουν άμεσα την πόλη αυτή. Διάφορα ξαδέλφια παντρεύτηκαν ακόμη σε ντόπιες ελληνικές οικογένειες. Με τον καιρό ο πατέρας μου και η μητέρα μου αγόρασαν ένα διαμέρισμα στο Παλμ Χάρμπορ της Φλόριδας – μια κοινότητα λίγα μόλις λεπτά μακριά από το κέντρο του Τάρπον Σπρινγκς. Εχω συχνά αποκαλέσει τον εαυτό μου χιονοπούλι τρίτης γενιάς, επειδή κι εγώ επισκεπτόμουν πρώτα τους παππούδες μου και μετά τους γονείς μου όταν βρίσκονταν στη Φλόριδα. Και όπως αποδεικνύεται, η αδελφή μου μόλις πρόσφατα αγόρασε μια κατοικία στην ίδια ευρύτερη περιοχή.

Ετσι, πέρα από μια σύντομη οικογενειακή αναφορά, τι σχέση έχω με την ελληνοαμερικανική ιστορία με ευρύτερους όρους; Ακαδημαϊκοί με έχουν πιέσει στο παρελθόν κάθε φορά που έχω μιλήσει για τη σημαντική επιρροή των Ελληνοαμερικανικών χιονοπουλιών στη ζωή του Τάρπον Σπρινγκς. Όλοι τους ήθελαν/ζητούσαν δημογραφικές αποδείξεις ότι αυτοί οι εποχικοί Έλληνες επισκέπτες είχαν οποιαδήποτε επιρροή στην καθημερινή ζωή του Τάρπον Σπρινγκς. Πάντα απαντούσα ότι η απόδειξη είναι γραμμένη στην πέτρα.

Από την εποχή μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο έχουν ιδρυθεί, παρακολουθούνται και διατηρούνται ελληνορθόδοξες εκκλησίες στις τρεις κομητείες που περιβάλλουν άμεσα την κομητεία Πινέλας, όπου βρίσκεται το Τάρπον Σπρινγκς. Στην πραγματικότητα, καθώς διαβάζετε αυτή την αναφορά, μια σειρά από ελληνορθόδοξες εκκλησίες εκτείνονται από την κομητεία Πάσκο άμεσα βόρεια της κομητείας Πινέλας σε όλη την Ακτή του Κόλπου μέχρι την πόλη Τάμπα.

Όπως γνωρίζουν όλοι οι μαθητές ορισμένων γενεών του Ελληνικού Σχολείου, με την επέλαση της Κόκκινης Παλίρροιας του 1947 στον Κόλπο του Μεξικού, τα σχεδόν πενήντα χρόνια της τοπικής ελληνικής σφουγγαράδικης κοινότητας έφτασαν σταδιακά στο τέλος τους. Αυτό που έχω δει είναι ότι τα Ελληνοαμερικανικά αλλά και τα Ελληνοκαναδικά χιονοπούλια βοηθούν άμεσα και έμμεσα την ελληνική κοινότητα του Τάρπον Σπρινγκς να παραμείνει ένα βιώσιμο

κέντρο πολιτισμού και κοινωνικής ζωής των Ελλήνων μεταναστών. Σε πολλές περιπτώσεις έχω πάει στο Τάρπον Σπρινγκς με οποιονδήποτε αριθμό Ελληνοαμερικανικών χιονοπουλιών για να φάμε μαζί ή να πιούμε έναν καφέ με γλυκά. Το να πάμε για καφέ πολύ συχνά περιλαμβάνει και μια βόλτα στα τουριστικά καταστήματα ή/και απλά μια βόλτα με φίλους κατά μήκος της προκυμιάς.

Εξ όσων γνωρίζω, δεν έχουν γίνει ποτέ δημογραφικές μελέτες για τα Ελληνοαμερικανικά ή Ελληνοκαναδικά χιονοπούλια. Οι ισχυρισμοί μου για μια εξαιρετικά σημαντική παρουσία εποχικών Ελλήνων που βρίσκονται σε αυτή την περιοχή βασίζονται αποκλειστικά στον αριθμό των νέων εκκλησιών της Ακτής του Κόλπου.

Τώρα επιτρέψτε μου να είμαι πολύ σαφής, ο θρησκευτικός κατακερματισμός κατά μήκος της Ακτής του Κόλπου είναι οξύς. Δεν πρόκειται απλώς για μια συνεχώς αυξανόμενη συλλογή ελληνορθόδοξων εκκλησιών που ιδρύονται σε αυτή τη γενική περιοχή. Έχω δει και έχω μιλήσει με Έλληνες και Ρώσους μοναχούς και συνταξιούχους ορθόδοξους ιερείς κάθε εθνικότητας και έχω ακούσει πολλές εκτεταμένες συζητήσεις μεταξύ των Ελλήνων κατοίκων του Τάρπον Σπρινγκς και των εποχικών χιονοπουλιών για όλες τις διαφορετικές εκκλησίες που βρίσκονται σήμερα κατά μήκος της Ακτής του Κόλπου. Πέρα από το προφανές πρόβλημα τού να ανήκει κανείς σε περισσότερες από μία εκκλησίες, αφού τα χιονοπούλια είναι μέλη τόσο της κοινότητας της πατρίδας τους όσο και σε ό,τι είναι διαθέσιμο στη Φλόριδα, εξ όσων γνωρίζω, οι τρέχουσες δημογραφικές μελέτες μεταξύ οποιασδήποτε από τις Ανατολικές Ορθόδοξες δοξασίες δεν συνυπολογίζουν την προσπάθεια των χιονοπουλιών.

Δεδομένων των θρησκευτικών διακρίσεων, όλα αυτά τα χρόνια, κατά μήκος της Ακτής του Κόλπου, έχω παρακολουθήσει τις λειτουργίες που έχουν τελήσει μεμονωμένοι μοναχοί, συνταξιούχοι ιερείς, ακόμη και συνταξιούχοι επίσκοποι. Σε περισσότερες από μία περιπτώσεις παρακολούθησα μια τέτοια λειτουργία σε ένα μετασκευασμένο γκαράζ ή/και σε ένα πρόσθετο δωμάτιο που κατασκευάστηκε ειδικά για τον κληρικό που διέμενε εκεί. Έχω ακούσει αλλά δεν έχω δει παρεκκλήσια που διάφοροι Έλληνες χιονοπούλια έχουν προσθέσει στις εξοχικές τους κατοικίες.

Για όσους παρακολουθούν προσεκτικά τις ελληνοαμερικανικές ιστορικές αναφορές, τέτοια παρεκκλήσια στο σπίτι και εκείνα που έχουν δημιουργηθεί σε μικρά κτίρια, ακόμη και σε μετασκευασμένα γκαράζ, υπάρχουν από την άφιξη των Ελλήνων και άλλων πιστών της Ανατολικής Ορθοδοξίας στις αμερικανικές ακτές. Ο Τόμας Μπέργκις (Thomas Burgess) κάνει αναφορά σε τέτοια μικρά τοπικά

παρεκκλήσια στον τόμο του, του 1913, Ελληνες στην Αμερική: Απολογισμός του Ερχομού, της Προόδου, των Εθίμων, της Διαβίωσης και των Προσδοκιών τους: με μία Ιστορική Εισαγωγή και τις Ιστορίες Μερικών Διασήμων Ελληνοαμερικανών (Greeks in America: An Account of Their Coming, Progress, Customs, Living, and Aspirations: with an Historical Introduction and the Stories of Some Famous American-Greeks).

Δεδομένης της παραμέλησης του φαινομένου των χιονοπουλιών, το Τάρπον Σπρινγκς μελετάται για πάντα και παρουσιάζεται στο ευρύ κοινό ως μια μοναδική κοινότητα. Σίγουρα, μεγάλος αριθμός Ελλήνων διαμένει όλο το χρόνο στο Τάρπον Σπρινγκς. Ωστόσο, την ίδια στιγμή, η καθημερινή παρουσία των Ελλήνων χιονοπουλιών στην πόλη αυτή καθώς και στις άμεσες κοινότητες της Ακτής του Κόλπου αγνοείται πλήρως.

Πιστεύω ότι η αγνόηση της καθημερινής κοινωνικής πραγματικότητας των Ελλήνων χιονοπουλιών σημαίνει ότι η ίδια η βάση και η συνέχιση του Τάρπον Σπρινγκς ως ελληνικής κοινότητας παρεξηγείται εντελώς.

Με δεδομένο το τέλος της ελληνικής συμμετοχής στην αλιευτική βιομηχανία, έχω γίνει μάρτυρας τού πώς ο τουρισμός και η έντονη παρουσία των Ελληνοαμερικανικών και Ελληνοκαναδικών χιονοπουλιών σε καθημερινή βάση έχουν σταδιακά έρθει να συμβάλουν στην οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα που κρατάει το Τάρπον Σπρινγκς ενωμένο.

Οποια κι αν είναι η επί τόπου κοινωνιολογική πραγματικότητα κατά μήκος της Ακτής του Κόλπου, οι καθημερινές συνθήκες των Ελλήνων, στον ελεύθερο χρόνο τους, δεν εμφανίζονται σε ακαδημαϊκές αναφορές. Αυτό συμβαίνει επειδή η λεγόμενη ακαδημαϊκή μελέτη των Ελλήνων στις Ηνωμένες Πολιτείες είναι ήδη προκαθορισμένη. Οι Ελληνες ήρθαν ως μετανάστες, αλλά τώρα είναι πλήρως ενσωματωμένοι πολίτες, των οποίων η επιτυχία σε αυτή τη χώρα οφείλεται στην εργασιακή τους ηθική. Δεδομένου ότι σε ένα επίπεδο αυτό το συμπέρασμα είναι κολακευτικό για τους Ελληνες, αυτοί επευφημούν τέτοια συμπεράσματα. Ανεξάρτητα από το πόσο επιφανειακή και περιορισμένη μπορεί να είναι αυτή η ακαδημαϊκή αναφορά.

Ό,τι άλλο κι αν συμβαίνει, τα Ελληνοαμερικανικά αλλά και τα Ελληνοκαναδικά χιονοπούλια είναι τα «εξαφανισμένα» άτομα της μεταναστευτικής ιστορίας. Ξέρω ότι το λέω συχνά αυτό, αλλά είναι πάντα σημαντικό να θυμόμαστε ότι δεν υπάρχει καμία «επιστήμη», απολύτως καμία στις κοινωνικές επιστήμες. Όλα είναι γραφή είδους. Η προκαθορισμένη ιστορία, λοιπόν, είναι ότι ο μετανάστης εργάτης αγωνίστηκε και πέτυχε, και έτσι οφείλει τα πάντα στην Αμερική. Δεν υπάρχει

τίποτα άλλο.

Βιογραφικό: Ο Στηβ Φράγκος γεννήθηκε στο Έβανστον του Ιλινόις στις 15 Δεκεμβρίου 1951. Και οι τέσσερις παππούδες του κατάγονταν από μικρά ορεινά χωριά της Πελοποννήσου. Ο Στηβ Φράγκος είναι κάτοχος μεταπτυχιακού στην Ανθρωπολογία από το Πανεπιστήμιο της Ιντιάνα (Bloomington). «Η ελληνοαμερικανική οικογένεια: Η Συνέχεια Μέσα από την Αλλαγή» (The Greek-American Family: Continuity Through Change), ήταν η πρώτη έκθεσή του στο Μουσείο της πόλης Grand Rapids του Μίσιγκαν, και στη συνέχεια περιόδευσε στο έθνος για οκτώ χρόνια. Από το 1980 ο κ. Φράγκος έχει εργαστεί σε μια σειρά από Ελληνο-αμερικανικές εκθέσεις μουσείων στο Σικάγο, το Ιερό του Αγίου Φωτίου και αλλού σε όλη τη χώρα.

Σε όλη τη διάρκεια της καριέρας του ο Στηβ Φράγκος έχει υποστηρίξει σθεναρά τη διατήρηση των ελληνοαμερικανικών ιστορικών υλικών. Κατά τη διάρκεια της επιτόπιας έρευνάς του μεταξύ Ελλήνων στις Ηνωμένες Πολιτείες, έχει καταθέσει κάθε είδους τεχνουργήματα, φωτογραφίες, πρωτότυπα αρχεία 78rpm, προφορικές συνεντεύξεις ιστορίας και πρωτότυπα έντυπα έγγραφα που όλα αναφέρονται στην ελληνοαμερικανική εμπειρία στη Βόρεια Αμερική.

Ο κ. Φράγκος συνέγραψε τον τόμο για τους Έλληνες στο Μίσιγκαν για τη σειρά Discovery «The People of Michigan» (Michigan State University Press, 2004). Έχει γράψει για την ελληνική εμπειρία στη Βόρεια Αμερική σε περιοδικά, εφημερίδες, αρχειακά ενημερωτικά δελτία και σε βιβλία συλλεγμένων δοκιμίων. Η τελευταία ομάδα δοκιμίων του, βρίσκεται στο «Greek Music in America» (University of Mississippi Press, 1981). Αρθρογραφεί στον «Εθνικό Κήρυκα» τα τελευταία 30 χρόνια.

Πηγή: ekirikas.com Steve Frangos